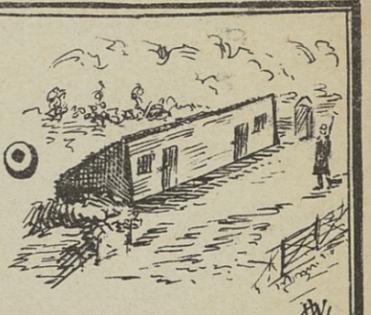

DE KAMPBODE

REDACTIE
ADMINISTRATIE
ADVERTENTIES

HOOFDOPSTELLER: L. J. DELREZ. OPSTELRAAD: QUINTENS-VERBIST-DEROUX-LORENT

ALLE DAGEN VAN
9 TOT 11 IN
ZAAL XVIII

GOED NIEUWS! DE KAMPBODE ZAL VERSCHIJNEN OP 4 BLADZIJDEN AAN DENZELFDE PRIJS

DE FINANCIEN EN DE OORLOG

Jeder kent het gezegde; het geld is de zenuw van den oorlog. Dat het waar is, blijft nu meer dan ooit. Maar indien het voor ieder mogelijk is, bij middel van de officiële mededelingen der oorlogvoerende, en min of meer juist geacht te verkrijgen over den militairtoestand: men moet integendeel zeer nauw bekend zijn met de geldmarkt, om juist te kunnen nagaan, in hoeverre het credit der partijen, de huidige gebeurtenissen beïnvloedt. Zoo is hij voor hen die er bekend mee zijn, het dagelijksch nagaan van den geldkoers op de Amsterdamsche beurs, als de aanwijzing van een barometer voor het weder van morgen. Wij hebben allen in de school geleerd, dat een gulden 2.1/2 waard is: een mark 1.25 fr.: een pond sterling 25.25 fr., een shelling 1.26 fr. en een Oostenrijksche kroon 1.05 fr. maar dat is enkel een norma voor gewone tijden. Het verschil in waarde van de verschillende muntsoorten is gemakkelijkt uit te leggen. Het goud is een zeldzaam metaal dat een innerlijke, aan de stofselve verbonden waarde heeft, met zooals een kg. koffie of suiker. Laten wij nu twee staten onderstellen, die uit een kg. niet aangemaakt goud de ene 100, de andere 200 stukken willen slaan, dan is het klaar dat het muntstuk van den 2de een dubbele waarde zal hebben van dat van den 1ste. Zoo de eerste zegt: mijn stuk is 20 fr. waard, en de andere besluit tot een waarde van 20 gulden, dan zal daaruit volgen, dat wanneer men met goud betaalt 1 gulden, 2 frank zal waard zijn. Nu, het gaat wel niet heelmaal zoo. In werkelijkheid bestaat er geene voorafgaande overeenkomst tusschen de staten, en zoo komt het dat de vreemde muntten geen juiste vertoonden van onze frank zijn. Daarbij komt nog, dat het goud door den omloop verslijt, en dat is een 200 niet de bijzonderste reden waarom men het bankbiljet uitvond. Het is klaar dat een bankbiljet niets anders zou zijn dan een stukje papier, zoo de bank niet de middelen bezit, om ze aan toone uit te wisselen tegen goud of tegen een andere waarde van gelijke waarde. Dan zouden de staatsbanken, kunnen briefjes uitgeven, voor tot in 't oneindig verloopende sommen. Laat nu de oorlog met zijn onafzienbare uitgaven uitbreken. Er is veel geld noodig. De staat wendt zich tot de burgers, en zegt: Menschen, gij bent spaarpenningen, brengt ze mij: ik zal er u obligaties voor geven die u 5% per jaar zullen aanbrenge.

Het geld stroomt in de staatskas, en men komt er toe het ligger gesturende 2 of 3 maanden te onderhouden, maar daar de afgrond blijft open, moet men een nieuwe opweef doen tot diegenen die nog geld bezitten. Het geld door de eerste leening bygebracht is weergekeerd in de zakken van handel en nijverheid, en ook is het gedeeltelijk gegaan naar het buitenland om de daar gedane aankopen te betalen. Nu eerst begint men den rijkdom van 't land te overzien. Zoo het werkelijke rijk is, beantwoordt het, natuurlijk net iedere maal afnemende gestadig. 2, ja 3 maal aan den oproep der regering. Zoo het minder rijk is, kan het oien niet meer beantwoorden, en daar er toch, niettegenstaande alles, geld noodig is, moet de staat zijn toevlucht nemen tot allerlei kunstgrepen die noodzakelijkt en snel tot de failliet moeten leiden.

Michel had 1000 mark in zijn spaarkas geboren, en kreeg toen hij voor dat bedrag inschreef op de eerste leening, 10 obligaties van 100 mark ieder. Bij de tweede leening noodigt men hem uit om de 10 obligaties weer naar de staatskist te brengen, die hem daarop 800 mark zal voorschieten, en zijn titels behouden; ofwel mag hij ook inschrijven op 8 nieuwe obligaties, en zoo zal hij er 18 bezitten, en 800 mark schuld hebben. Bij de 3de leening zal hij voor zijn 18 obligaties 1400 mark krijgen, wat hem toelaat 14 titels van

de nieuwe titels te koop. Zoo komt hij er toe niet 1000 mark, 32 obligaties te verkrijgen, van 100 mark ieder. Heel zeker een mooi zaakje!!!

Maar, daar is ook een maar bij, hij is den staat 2200 mark schuldig wat betekent dat hij even verstaat als vroeger.

De staat, die van hem 3200 mark ontvangen heeft, maakt voor een gelijke bedrag briefjes, en roept om de menschen te verbluffen: Tocht eens even hier! Wij worden rijker met den oorlog. Zoo dikwijls als wij vroeger 1000 mark hadden, hebben wij er nu 3200, en zijn dus 3 maal zoo rijk als vroeger!

Maar, de neutralen zijn zoo dom niet, en ze krijgen gauw de waarheid bij de slippers te pakken. Zij weten maar al te goed dat de 3200 mark in papier juist evenveel waard zijn als de 1000 mark in goud die in de kelders der bank aanwezig waren voor den oorlog, verhoogd met de waarde der waarborg die de staatsburger meebrengt wanneer hij de schuld van 2200 m. tegenover den staat aan gaat.

Wanneer men hem een vreemd bankbiljet aanbrengt, zegt hij: Jawel, voor den oorlog gaf ik 50 gld. voor uwe 100 mark, maar nu heb ik niet hetzelfde vertrouwen meer in uwe belastingschuldigen die van de buitenwereld afgesneden, geen geld meer verdienen. Ik geef niet meer dan 55, 50, 45 gulden voor uw stukje papier, en zoo 't u niet aanstaat, gaat dan elders even aankloppen.

En daar er geen elders, bestaat, moet men wel buigen, zodat de mark die voor den oorlog 1.25 fr. waarde had, opvolgtelijk maar 1.15, dan 1.05, dan 0.95 fr. meer zal waard zijn. En zoo komt het, dat op bijna automatische wijze, de rijkdom van Duitsche land beurteelings met ongeveer 10, 20, ja met 30% vermindert. Dat is een systematisch naar den afgrond loopen.

Wij weten heel wel, dat, welke land ook, door den oorlog ondergaat; maar de lezer der officiële wisselkoersnotering van Amsterdam, zal ons zeer gauw kunnen zeggen, waar de ondergang het dichtst nabij is.

Voor den oorlog, betaalde men 47, 75 gld. voor 100 frank; 59 gld. voor 100 mark; 48 gld. voor 100 Oostenrijksche kronen; nu geeft men nog 41 gld. voor 100 fr. 46, 50 gld. voor 100 mark; 34 voor 100 Oost. kronen. Dus een verschil van 6, 75, 12, 50, en 14 gld.

Wat Engeland aangaat; het heeft de waarde van zijn pond sterling slechts met 1/4, zien verminderen. Dus, Duitschland, ruimeert zich 1/2 keer sneller dan Frankrijk, en 3 maal sneller dan Engeland. Zoo luiden de officiële bestellingen der neutralen, en dat is zeker iets dat ons moet sterken in het denk dat zoo onze wapens den vijand niet kon den kleine krijgen, onze financiën het zouden doen.

Maar men moet ook denken aan de gevolgen van den oorlog. De goedzakelijke Duitscher die 2200 mark van zijn regering leende, wordt nu verzocht die wer te brengen. Daar hij tijdens den oorlog niets verdiend heeft, zal hij zijn titels moeten zien te verkoopen; om het noodige geld te verkrijgen. Maar om te kunnen verkoopen moet men een koper vinden, en daar nu alle Duitschers hun geld tegen oorlogstitels zullen vervuld hebben, zal men noodzakelijkt wijze gedwongen zijn, de koopers bij de neutralen te zoeken. Doch deze zijn van de domste niet, en zullen onzeker spreken, als volgt: mijn brave Duitscher, ik heb danke zij den oorlog 2000 mark verdiend: gij wilt niet daarvoor uwe obligaties verkoopen; wij goed, maar denk niet dat ik die 100 mark ga betalen; ik geef mijn geld aan hem die er mij 't meeste titels voor biedt.

En Michel, die door zijn regering, nu dat zij hem niet meer noodig heeft, op de vingers wordt geklopt, zal gelukkig zijn, zoo hij 32 obligaties tegen 2000 mark kan afstaan; waaruit blijkt dat hij al zijn spaarcenten zal verloren hebben, en dat hij nog zijn horlogie of

den kroon toe naar den lommed zal moeten brengen om de 2000 overige mark te verkrijgen. Michel ligt voor altijd ten onder. En de zware belastingen die hem zullen uitpersen zullen dienen om jaarlijks 170 mark te betalen aan den buitenlander die 2000 daarbij nog op Michels rug gewonnen mark heeft betaald. Zoo brengt de oorlog aan de neutralen een kapitaal van, waarvoor zij jaarlijks 8% krijgen. H.

"HET ELISABETH DORP"

Kent gij het Elisabeth-dorp? Nee. Ik ook niet, omdat ik sedert eenigen tijd ook in de keten sta. Maar gisteren ontmoette ik een vriendelijke heer, die de welwillendheid had mij daarover eenige inlichtingen te verschaffen.

Bij de stop-plaats de Vlas-tilkers, langs de spoorbaan op korten afstand van Amersfoort, ligt het Elisabeth-dorp voor ons op. Betoverend dorp, daar gepland den terugkeer naar het vaderland afwachting, opgericht dook bij den gelidelijken steun van lefdadige personen, dank zij ook het werk van eenige geïntereerden.

Door een grootchen inruyng komen wij binnen. Eerst huizes met een verdiep. Er staan er met duiken van steenite, met gechildeerde gevels. Eefelike verlokende huizes, gebouwd volgens het plan van M^r. Bouwmeester Martijn, tevens sergeant bij het genie-korps. Ieder huize belt vier vertrekken: een woonplaats en drie slaapkamers, waarvan een op gelijke vloer voor een huizegezin met kleine kinderen. Ieder slaapkamer is in twee plaatsen verdeeld. In de eerste, voor de ouders geschikt, vindt men een bed en toilet-gerief; in de tweede, voor de kinderen vindt men bedden.

Drie huizegezin, bij voorkeur met kinderen, zullen ieder dorp huizen betrekken. De veruuring, de verlichting, het woessel, met een woord, al de kosten, aan een familie bestaans verbonden zullen niet meer bedragen dan een frank per week.

Gaan wij verder. Hier is het nog meer een werkplein waerduy het uitzicht binnen enkele dagen heelmaal zal veranderen. Hier zal men landhuizes ontmoeten. Deze volgens een heel ander plan veruurd. Kunnen door twee huizegezin bewoond worden. In het midden de gemenechappelijke woonplaats, longy elken kant een slaapkamer voor ouders en kinderen. In deze vertrekken staan meubelen, die om plaats te winnen kunnen in een gehoozen worden. Reduar nu ons dorp voor de talrijke huizegezin, vier gelidelike middelgelyk met toiletgerief, een kamer in stad te betrekken.

De bestuurders. M^r. Brunse, en de heer of leden van het hollandsch komitee.

De Weldoeners: het "BELGIAN REPATRIATION FUND", voor 9 huizes met verdieping en Tweedech komiteit voor eenige andere het "QUAKERS FUND", voor de 20 overige. Een dorp onder school, een deeg nuon niet waerduy is, daarom ook zullen onze met Kers binnen enkel blazen met de spuchting van het schoolgebouwaanwangen. Er zal een school zijn voor Vlamingen; een school voor Walon; een beuarschool voor sulgeelingen; een werkplein te bechikking van M^r. de grauy de Ribaucourt en hare kantwerksters; een restauratie met keuken, brouwerij, een kerk, en een woning voor het ingeloch bestuur van het dorp.

Deze verscheidene gebouwen, welke heelmaal uit alkans hu men geïntere worden (demontable); zullen late, in België betrekken worden door de huizegezin welke de oorlogscamp in 't bijzonder loof. Achter dit dorp, langs de spoorbaan, zullen wij binnenkort een werkplein voor metallurgisten en een grote schrijnwerkby aantreffen. Reduar wat het Elisabeth-dorp is in 't al. Daar waar het ooy voorheen niets dan onbebouwd velden ontwaande, zal een reinuitguy van ons vaderland spruyen; op dit hoeke hollandsch grondgebied zullen we drie weerklinken de nobelike keten van België's op elende geuyt, niet beseffend hoe diep ongelukkig kunne oukes zijn.

L. D.

